

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра трудових ресурсів і підприємництва

06-05-08

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А.Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2016р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Конфліктологія»

Для всіх спеціальностей НУВГП

Рівне – 2016

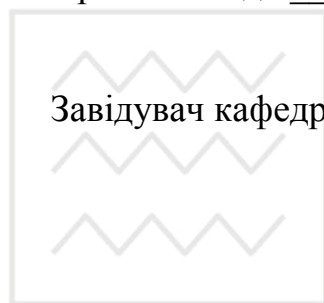

Робоча програма навчальної дисципліни «Конфліктологія» для студентів всіх спеціальностей НУВГП. Рівне: НУВГП, 2016.-12 с.

Розробник: Юрчик Г.М., к.е.н, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Протокол від «___» _____ 2016 року № ___

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Л.І. Безтелесна

(прізвище та ініціали)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Схвалено науково-методичною радою НУВГП

Протокол від «___» _____ 2016 року № ___

“___” _____ 2016 р. Голова _____ Лагоднюк О.А.

© Г.М. Юрчик, 2016 рік

© НУВГП, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Для всіх спеціальностей НУВГП» Рівень вищої освіти: магістр	за вибором студента	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: контрольна робота		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Ти жневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 4,0		9-й	11-й
		Лекції	
		20 год.	2 год.
		Практичні	
		10 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
60 год.	70 год.		
-	Індивідуальні завдання: контрольна робота - 12год.		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 50%
- для заочної форми навчання – 10%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Конфліктологія» є формування у студентів системи знань про природну конфліктність інтересів людей, вмінь психологічного аналізу особистостей та міжособистісних взаємин в групах, визначення засобів оптимального впливу на працівників для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі, набуття практичних навичок у вирішенні конфліктів та вмінь контролювати конфліктну ситуацію, а також вмінь позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Основними завданнями навчальної дисципліни є засвоєння студентами знань про теоретичні положення виникнення конфліктних ситуацій, оволодіння вміннями і навичками їх попередження та мінімізації.

В результаті вивчення дисципліни «Конфліктологія» студент повинен

знати:

- сутність конфліктних взаємодій між людьми (в т.ч. у соціально-трудої сфері);
- методи психологічного аналізу особистостей та міжособистісних взаємин в групах;
- найважливіші методи впливу на працівників для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі;
- закономірності виникнення конфліктів, їх типи;
- типологію конфліктних особистостей;
- принципи вирішення конфліктів, контролю конфліктної ситуації, прагматичного використання конфліктів, засоби мінімізації конфліктів, організаційні форми і методи соціального партнерства.

вміти:

- виконувати психологічний аналіз особистостей та міжособистісних взаємин в групах;
- визначати оптимальну (найбільш результативну і найменш конфліктогенну) модель управління колективом залежно від зовнішніх та внутрішніх обставин;
- ідентифікувати психологічні особистості людей і здійснювати свою діяльність з урахуванням цієї типології для досягнення найкращого результату при найменшій конфліктності;
- виявляти справжні причини, корені конфлікту та істинні цілі його ініціаторів;
- обрати раціональні шляхи і технології розв'язання конфлікту та примирення сторін;
- скласти план переговорного процесу, вибрати форму і тактику ведення переговорів.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРИРОДА КОНФЛІКТУ

Тема 1. Проблема конфлікту в сучасній науці

Типологія конфліктів (насильницькі, ненасильницькі; конструктивні, деструктивні; вертикальні, горизонтальні, змішані; внутрішньособисті, міжособисті, міжгрупові; випадкові, закономірні, постановочні; відкриті, приховані; бурхливі, мляві; короточасні, тривалі). Амбівалентність.

Тема 2. Природа та структура конфлікту

Причина та приводи конфліктів. Конфліктогени. Загальна схема виникнення конфліктів за ескалацією конфліктогенів. Особистісні та ситуаційні конфліктогени. Правила конструктивної критики. Структура конфлікту: сторони, предмет, мотиви, образ конфлікту, позиція сторін-конфліктерів. Передконфліктна ситуація (потенціал напруженості). Конфліктна ситуація. Інцидент.

Тема 3. Механізм виникнення та розвиток конфлікту. Наслідки конфлікту

Закономірності виникнення конфлікту (перша та друга формула конфліктів). Розвиток конфлікту та його фази. Позитивні та негативні наслідки конфлікту.

Тема 4. Людина як суб'єкт конфлікту

Психофізіологічний аспект поведінки людини у конфліктній ситуації. Вища нервова система у психофізіологічній системі поведінки людей у конфліктах. Перша та друга сигнальні системи у системі сприйняття подразників. Гуморальна регуляція та свідомість у психофізіологічній системі поведінки людей у конфліктах. Темперамент і конфліктність. Типологія конфліктних особистостей.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ

Тема 5. Поведінка у конфлікті

Профілактика та вирішення внутріособистісних конфліктів. Механізми психологічного захисту особистості. Моделі поведінки особи у міжособистісних конфліктах. Характеристика основних стилів поведінки у конфлікті за сіткою Томаса-Кілмена

Тема 6. Управління конфліктами у системі менеджменту підприємства

Сутність, складові та загальні принципи управління конфліктами. Можливість вирішення конфлікту за фазами його розвитку. Алгоритм

регулювання конфлікту. Поведінка менеджера у конфлікті. Методи та технології регулювання конфліктів менеджером (прямі та непрямі).

Тема 7. Попередження конфліктів

Теоретичні аспекти прогнозування та попередження конфліктів. Методи попередження конфліктів (організаційно-економічні, особистісні).

Тема 8. Переговори як метод вирішення конфліктів

Переговорний процес та його основні характеристики. Передумови доцільності переговорного процесу. Структура та основні етапи переговорного процесу. Розміщення учасників переговорного процесу. Фактори, що сприяють або заважають налагодженню контакту. Типові недоліки ведення переговорів.

4. Структура навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Усього	у т.ч.					Усього	у т.ч.					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		го	л	п	лаб.	інд.	с.р.
<i>Змістовий модуль 1. Природа конфлікту</i>													
Тема 1. Проблема конфлікту в сучасній науці	10	2	1	-	-	6	9	1	1		1	6	
Тема 2. Природа та структура конфлікту	9	2	1	-	-	6	12		1		1	10	
Тема 3. Механізм виникнення та розвиток конфлікту. Наслідки конфлікту	7	2	1	-	-	4	7		1		2	4	
Тема 4. Людина як суб'єкт конфлікту	10	2	1	-	-	6	10		1		1	8	
<i>Разом змістовий модуль 1</i>	36	8	4	-	-	22	38	1	4	-	5	28	
<i>Змістовий модуль 2. Попередження та управління конфліктами</i>													
Тема 5. Поведінка у конфлікті	14	4	2	-	-	10	15	1	2	-	2	10	
Тема 6. Управління конфліктами у системі менеджменту підприємства	14	4	2	-	-	10	12	-	-	-	2	10	
Тема 7. Попередження конфліктів	14	2	1	-	-	10	14	-	-	-	2	12	
Тема 8. Переговори як метод вирішення конфліктів	12	2	1	-	-	8	11	-	-	-	1	10	
<i>Разом змістовий модуль 2</i>	54	12	6	-	-	38	52	1	2	-	7	42	
<i>Всього годин</i>	90	20	10	-	-	60	90	2	6	-	12	70	

5. Теми практичних занять

№	Теми і зміст практичних занять	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Проблема. Визначення об'єкту, предмету конфліктології як науки. Обговорення типології конфліктів (насильницькі, ненасильницькі; конструктивні, деструктивні; вертикальні, горизонтальні, змішані; внутрішньособисті, міжособисті, міжгрупові; випадкові, закономірні, постановочні; відкриті, приховані; бурхливі, мляві; короткочасні, тривалі).	1	1
2.	Природа та структура конфлікту. Порівняльний аналіз причини та приводу конфлікту. Визначення сутності та особливостей ескалації конфліктогенів. Відображення та аналіз структури конфлікту.	1	1
3.	Механізм виникнення та розвиток конфлікту. Наслідки конфлікту. Обговорення загальних закономірностей виникнення конфліктів (перша та друга формула). Визначення особливостей розвитку конфлікту за фазами. Обговорення позитивних та негативних наслідків конфлікту.	1	1
4.	Людина як суб'єкт конфлікту. Визначення психофізіологічних аспектів поведінки людини у конфліктній ситуації. Обговорення особливостей діяльності вищої нервової системи у конфліктах. Перша та друга сигнальні системи у системі сприйняття конфліктогенів (аналіз прикладів). Визначення значимості гуморальної регуляції та свідомості у психофізіологічній системі поведінки людей у конфліктах. Діагностика темпераменту та конфліктності особистості.	1	1
5.	Поведінка у конфлікті. Обговорення профілактики та попередження. Визначення механізмів психологічного захисту особистості. Обговорення моделей поведінки особи у міжособистісних конфліктах, їх переваги та недоліки. Характеристика основних стилів поведінки у конфлікті за сіткою Томаса-Кілмена (за ситуативними прикладами).	2	2
6.	Управління конфліктами у системі менеджменту підприємства. Обговорення складових та загальних принципів управління конфліктами. Визначення алгоритму регулювання конфлікту. Обговорення особливостей поведінки менеджера у конфлікті. Доцільність застосування прямих та непрямих методів управління конфліктами (на прикладі ситуативних задач).	2	-
7.	Попередження конфліктів. Обговорення доцільності та особливостей прогнозування та попередження конфліктів. Визначення методів попередження конфліктів.	1	-
8.	Переговори як метод вирішення конфліктів. Обговорення загальних характеристик, структури та основних етапів переговорного процесу. Організація та проведення переговорного процесу в конфліктній ситуації.	1	-
Всього		10	6

6. Самостійна робота

Завдання для самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання:

Назви тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
<i>Тема 1. Проблема конфлікту в сучасній науці. Типологія конфліктів за різними авторськими підходами.</i>	6	6
<i>Тема 2. Природа та структура конфлікту. Співвідношення між приводом та причиною конфліктів</i>	6	10
<i>Тема 3. Механізм виникнення та розвиток конфлікту. Наслідки конфлікту. Обставини, що сприяють зародженню та розвитку конфлікту.</i>	4	4
<i>Тема 4. Людина як суб'єкт конфлікту. Типологія конфліктних особистостей (методики діагностики та тестування).</i>	6	8
<i>Тема 5. Поведінка у конфлікті. Методи захисту у конфліктній ситуації.</i>	10	10
<i>Тема 6. Управління конфліктами у системі менеджменту підприємства. Доцільність застосування прямих та непрямих методів регулювання конфліктів.</i>	10	10
<i>Тема 7. Попередження конфліктів. Діяльність менеджера щодо попередження конфліктів.</i>	10	12
<i>Тема 8. Переговори як метод вирішення конфліктів. Організаційно-економічні засади успішного переговорного процесу.</i>	8	10
<i>Всього годин</i>	<i>60</i>	<i>70</i>

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачене для студентів заочної форми навчання у вигляді контрольної роботи. Контрольна робота охоплює основні теми навчальної дисципліни «Конфліктологія» і зорієнтована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих при вивченні дисципліни, та набуття практичного досвіду їх використання у соціально-трудовій сфері. Контрольна робота для студентів заочної форми навчання виконується відповідно до Методичних рекомендацій для самостійного вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи з дисципліни «Конфліктологія».

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Конфліктологія» використовується інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання із

застосуванням:

- лекцій у формі діалогу;
- опорного роздаткового матеріалу;
- індивідуальних завдань для вирішення практичних вправ та задач;
- тестування.

При проведенні занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійна презентація лекційного матеріалу за окремими темами;
- друковані роздаткові матеріали;
- комп'ютерна програма Assistent для проведення модульних контрольних робіт.

9. Методи контролю

Денна форма навчання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточне тестування у вигляді контрольних завдань;
- усне опитування;
- вирішення практичних вправ та завдань.

Заочна форма навчання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань:

- оцінювання контрольної роботи студентів;
- підсумкове тестування.

При оцінюванні знань для всіх форм навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи проводиться за такими критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру; висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці; висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
12	14	14	14	12	14	10	10	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
74 – 81	
64 – 73	
60 – 63	
35 – 59	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій на паперовому носії.
2. Друкований роздатковий матеріал.
3. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни та виконання індивідуальної роботи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гнеушев В.О. Основи конфліктології для менеджера.: Навч. посібник. – Рівне: РДТУ, 2002. – 136 с.
2. Ємельяненко Л.М., Петюх В.М., Торгова Л.В., Гриненко А.М. Конфліктологія: Навч. посіб. / За заг. ред.. В.М. Петюха, Л.В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315с.
3. Прикладна конфліктологія: Хрестоматія / К.В. Сельченко .- МН.: Харвест, 1999. – 404с.

Допоміжна

1. Анцупов А.Я., Шипилев А.И. Конфликтология: Учеб. для студ. вузов. - М.: ЮНИТИ, 2001, - 551 с.
2. Бабосов Е.М. Конфликтология. – Минск, 2000.
3. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2002. – 464 с.
4. Здравомыслов Ю.Г. Социальный конфликт. - Ростов на Дону: Феникс, 1992.

13. Інформаційні ресурси

До складу інформаційних ресурсів навчальної дисципліни входять:

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lib.rv.ua/
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 4) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул.Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.nuwm.edu.ua/>

